

Mana jallp' ayuqkuna

Alicia Camelia Hurtado Rivera

“Kaypi paqarikuni, kaypi wañupusaq”, ajinata tatay ñiwaq kayku, yuyasqaymantapacha. Payqa ñuqa kikin karqa, ñuqataq pay kikin, aylluy masikunajina. Warayukuna, ñispa sutichawayku, jinapis ayoréode kayku. Mana paykunaqa yachayta munankuchu, ni riqsiytipis munawaykuchu. Millachikuwayku.

Jukjinataq p'achallikunku, wak pachakunamanta kaspá jinanku. Ñuqaykumanta astawan yanaraw kaspapis, astawan atiyuniyupis kankumanjinaq qhawawayku. Paykunaqa suwarakunku, muntiman yaykuranku chantataq chay jallp'akuna paykunapta kasqanta qhapariranku. Sach'akunata urmarachispa uywata uywayta yuyanku.

Aylluyqa ayqhikullaqpuni. Ñawpaqtaqa mitalwan p'achallisqa runamanta ayqhikuq kayku, chay tariwasqayku ñisqakunamanta. Ch'in pampakunata yaykupuyku, chinkanaykukama. Chaykunapi allin kachkasqaykuta yuyarqayku, mana jinachu kasqa, rikhurimullankutaq, kay kutitaq jatuchaq makinakunawan, jallp'ata thulliranku, kawsaytataq ch'akirachinku.

“Mana jukchakuwanchikchu”, ñiwayku, manataq ñuqaykup kawsayniykuta kawsariq churakunkuchu. Parlayniykuwan jinataq kawsayniykuwan injarakunku.

Chantachá kawsayniykuta tukucharanku. Juk tuta yana q'usñi sach'akunata pakaykapun. Qhawariq llusiptiykutaq, q'umirqa pukaman kutirin, uywakunataq manchariywan nanaymanta waqarinku. Chanta paykuna "infierno" ñinku chay umayman chamun.

Awkiymanjinaqa, paykunaqa cielomanta chanta infiernomanta jinataq bien chanta mal kaqkunamanta parlaq kanku, ñin. Juk p'anqata ñawiq kanku, ñin, maypichá runaqa simillanwan mama quchata t'aqarpaq chantapis rumita t'antaman kutichiq. Awkiyqa chay juk runa jallp'ata llaqtanpaq tarisqanmanta astawan parlaq, chay kikin kawsayniyku kasqanta yuyaspa.

Juk runachus k'acha chayqa, allin rin, chayta ñiq kanku. Jinapis atiyiniyuqkunata mana kasunkichu chayqa, mana allinchu risunki, chayta chay tuta yacharqani.

Tukuy ruwasqaykuta saqipuspa ayqhikullaykutaq. Tatayqa manaña kallpayuqchu rikukurqa, yuyayninta junt'achinanpaq qhipakurqa. Ayqhisqaykumanjina nina lawray tukuy kaqta ruphasqanmanjinataq, mayk'aqllapis ñuqaykupaq jallp'a kaqta tarinaykuta tapurikuni...

Traducción: Juan Revollo Valencia

